

Sygn. akt III Ca 128/13

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 2 kwietnia 2014 r.

Sąd Okręgowy w Gliwicach III Wydział Cywilny Odwoławczy w składzie:

Przewodniczący - Sędzia SO Elżbieta Matyasik

Sędzia SO Krystyna Hadryś

Sędzia SR del. Barbara Konińska (spr.)

Protokolant Iwona Reterska

po rozpoznaniu w dniu 2 kwietnia 2014 r. w Gliwicach na rozprawie

sprawy z powództwa G. D.

przeciwko (...) Spółce Akcyjnej w W.

o pozbawienie tytułu wykonawczego wykonalności

na skutek apelacji powoda

od wyroku Sądu Rejonowego w Gliwicach

z dnia 6 września 2012 r., sygn. akt II C 54/11

oddala apelację.

SSR del. Barbara Konińska SSO Elżbieta Matyasik SSO Krystyna Hadryś

UZASADNIENIE

Powód G. D. pozwem z dnia 26 lipca 2011r. w sprawie przeciwko (...) SA w W. wniósł o pozbawienie wykonalności tytułu wykonawczego wyroku Sądu Rejonowego w Gliwicach z dnia 19 marca 2008r. wydanego w sprawie XIII Cupr 811/08 i nakazu zapłaty wydanego w sprawie sygn. XIII Nc 5/07 tego Sądu. Uzasadniając swoje roszczenie powód powołał się na art. 30 i art. 45 ust. 1 oraz art. 51 ust. 4 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej. Powód zakwestionował prawdziwość materiału dowodowego przedstawionego przez pozwanego w postępowaniach, w którym wydano powyższe orzeczenia podkreślając, iż nadal nie została wyjaśniona kwestia rozliczeń czynszu.

W toku procesu powód wskazał, iż przyczyną wytoczenia powództwa było pojawienie się nowych okoliczności i dowodów, które mogłyby mieć wpływ na wynik rozprawy. Podkreślił, iż czynsz jest nieprawidłowo liczony z uwagi na fakt nie zamieszkiwania w lokalu Z. D., M. D. (1) oraz A. D., o czym strona pozwana wiedziała, Dodał też, że nie została zawarta przez pozwaną z M. D. (2) umowa najmu lokalu mieszkalnego, a wysokość czynszu jest niezgodna z przepisami ustawy o ochronie praw lokatorów.

Pozwany (...) SA w W. w odpowiedzi na pozew wniósł o oddalenie powództwa i zasądzenie kosztów procesu wskazując, iż zarzuty pozwanego są nieuzasadnione, a powód nie przedłożył żadnych dowodów na poparcie swoich twierdzeń.

Wyrokiem z dnia 06 września 2012r., sygn. II C 54/11 Sąd Rejonowy w Gliwicach oddalił powództwo nie obciążając powoda kosztami procesu.

Sąd Rejonowy oparł swe orzeczenie o następujące ustalenia:

Pozwem z dnia 29 grudnia 2006r. zarejestrowanym w Sądzie Rejonowym w Gliwicach pod sygnaturą akt XIII Nc 5/07 (...) SA w W. domagały się zasądzenia solidarnie od G. D. oraz M. D. (2) 5.054,39 zł z ustawowymi odsetkami tytułem czynszu najmu lokalu mieszkalnego położonego w G. przy ul. (...) za okres od października 2004r. do marca 2006r. Nakazem zapłaty w postępowaniu upominawczym z dnia 05 lutego 2007r. sygn. akt XIII NC 5/07 orzeczono zgodnie z żądaniem tego pozwu. Nakaz zapłaty uprawomocnił się wobec M. D. (2) z dniem 12 kwietnia 2007r., a w dniu 23 kwietnia 2007r. została mu nadana klauzula wykonalności przeciwko obu pozwanym. Wobec G. D., z uwagi na przywrócenie postanowieniem Sądu Rejonowego w Gliwicach z dnia 18 grudnia 2008r. sygn. akt XIII Cupr 811/08 terminu do złożenia sprzeciwu od nakazu zapłaty, wskazany wyżej nakaz zapłaty utracił moc. Na skutek rozpoznania sprawy na rozprawie w zakresie przeciwko G. D., Sąd Rejonowy w Gliwicach w dniu 19 marca 2009r. wydał wyrok na mocy którego zasądził od pozwanego G. D. solidarnie z M. D. (2), kwotę 4.461,99 zł wraz ze szczegółowo wymienionymi odsetkami ustawowymi, a w pozostałym zakresie powództwo oddalił. Wyrok uprawomocnił się 30 czerwca 2010r. Sąd Rejonowy oddalił wszystkie wnioski dowodowe składane przez powoda, uznając, iż ich przedmiotem nie były fakty istotne dla rozstrzygnięcia.

Sąd Rejonowy uznał, iż powództwo nie zasługiwało na uwzględnienie wobec braku przesłanek z art. 840 § 1 pkt 2 k.p.c. Wskazał, iż wyrokowi Sądu Rejonowego w Gliwicach z dnia 19 marca 2009r. sygn. akt XIII Cupr 811/08 nie została nadana klauzula wykonalności, a zatem brak jest tytułu wykonawczego, którego dotyczy żądanie pozwu. Stwierdził też, że zgodnie z art. 776 k.p.c. tytułem wykonawczym jest tytuł egzekucyjny zaopatrzony w klauzulę wykonalności, chyba że ustawa stanowi inaczej.

Oddalając powództwo w zakresie żądania pozbawienia wykonalności tytułu wykonawczego w postaci nakazu zapłaty z dnia 5 lutego 2007r. Sąd Rejonowy wskazał, iż utrata mocy nakazu zapłaty, zaopatrzonego przedwcześnie w klauzulę wykonalności nie stanowi zdarzenia o charakterze materialnoprawnym w rozumieniu art. 840 § 1 pkt 2 k.p.c., a zatem nie może stanowić przesłanki pozbawienia tytułu wykonawczego wykonalności. Dodał, iż powodowi kwestionującemu nadanie klauzuli wykonalności nakazowi zapłaty, który nie był mu prawidłowo doręczony, przysługuje zażalenie na postanowienie o nadaniu klauzuli wykonalności. Nadto wskazał, iż powodowi przysługuje roszczenie odszkodowawcze, gdyby wierzyciel w sposób nieuprawniony doprowadził do wyegzekwowania nienależnego roszczenia. O kosztach postępowania Sąd Rejonowy orzekł na podstawie art. 102 k.p.c.

W apelacji od powyższego rozstrzygnięcia powód zaskarżając go w całości wniósł o unieważnienie postępowania w sprawie sygn. XIII Nc 5/07 i XIII C-upr 811/08, uchylenie zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy Sądowi I Instancji do ponownego rozpoznania i zasądzenia kosztów postępowania oraz rozpoznania sprawy w stosunku do pozwanej M. D. (2). Skarżący zarzucił naruszenie art. 232 k.p.c. poprzez zaniechanie wyjaśnienia wszystkich okoliczności zgodnie z prawdą obiektywną, art. 233 § 1 k.p.c. poprzez błędną, dowolną ocenę materiału dowodowego, naruszenie art. 379 pkt. 5 k.p.c. poprzez jego pominięcie, naruszenie Konwencji z 1950r. o Ochronie Praw Człowieka i Podstawowych Wolności i art. 45 Konstytucji w związku z pozbawieniem powoda prawa do sprawiedliwego i rzetelnego procesu. W uzasadnieniu apelacji powód wskazał, iż z uwagi na zgłoszone nowe dowody tytuły wykonawcze powinny być pozbawione wykonalności.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Apelacja, jako pozbawiona podstaw, podlegała oddaleniu.

Wbrew twierdzeniom apelacji Sąd Rejonowy prawidłowo poczynił ustalenia faktyczne w sprawie i wysnuł z nich logiczne, trafne wnioski. Wobec tego Sąd Okręgowy w całości uznał ustalenia te za własne bez potrzeby ich ponownego przytaczania.

Niezasadnym okazał się zarzut dotyczący oddalenia wniosków dowodowych zgłoszonych przez powoda, które jak słusznie stwierdził ten Sąd nie miały znaczenia dla rozstrzygnięcia sprawy a mogłyby być ewentualnie podstawą do

wznowienia postępowania w sprawie sygn. XIII C-upr 811/08 Sądu Rejonowego w Gliwicach. Jak słusznie wskazał to Sąd I Instancji zarzuty podnoszone przez powoda, zarówno w pozwie, w dalszych pismach procesowych, w toku rozprawy przed Sądem Rejonowym dotyczą zdarzeń, które miały miejsce przed wydaniem orzeczenia sądowego, zarówno nakazu zapłaty z dnia 5 lutego 2007r. sygn. akt XIII Nc 5/07, jak również wyroku Sądu Rejonowego w Gliwicach z dnia 19 marca 2009r. sygn. akt XIII Cupr 811/08. Powództwo przeciwegzekucyjne nie jest natomiast środkiem prawnym prowadzącym do ponownego rozpoznania sprawy prawomocnie zakończonej. Środkiem takim jest zaś wniesiona jednocześnie przez powoda skarga o wznowienie postępowania, która po jej wyłączeniu do odrębnego rozpoznania przed Sądem Rejonowym nie mogła stanowić przedmiotu rozstrzygnięcia w niniejszej sprawie (art. 403 § 2 k.p.c.).

Sąd Okręgowy oddalił wnioski dowodowe zgłoszone przez powoda w postępowaniu apelacyjnym wobec tego, iż żaden z tych wniosków nie miał znaczenia dla rozstrzygnięcia (art. 227 k.p.c.) a zarazem część z nich była jednocześnie spóźniona (art. 381 k.p.c.).

Brak było podstaw do rozpoznania sprawy na rzecz M. D. (2), wobec tego chociażby, iż M. D. (2) nie była stroną w postępowaniu przed Sądem I Instancji w sprawie sygn. II C 54/11. Zgodnie zaś z treścią art. 378 § 2 k.p.c. rozpoznanie sprawy w granicach zaskarżenia może nastąpić jedynie na rzecz współuczestników sporu i to przy spełnieniu dalszych przesłanek określonych w tym przepisie dotyczących wspólności praw i obowiązków po stronie powodów lub pozwanych.

Niezasadnymi okazały się też zarzuty dotyczące rzekomego naruszenia przez Sąd I Instancji Konwencji o Ochronie Praw Człowieka i Podstawowych Wolności i art. 45 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej oraz art. 379 pkt. 5 k.p.c. mające polegać na pozbawieniu powoda prawa do sprawiedliwego i rzetelnego procesu. W ocenie Sądu Okręgowego zarzuty te stanowią jedynie próbę polemiki z ustaleniami i wywodami prawnymi zawartym w uzasadnieniu zaskarżonego rozstrzygnięcia.

Tymczasem Sąd Rejonowy trafnie uznał, iż żądanie powoda pozbawienia wykonalności tytułu wykonawczego w postaci wyroku Sądu Rejonowego w Gliwicach z dnia 19 marca 2009r. sygn. akt XIII Cupr 811/08 nie może zostać uwzględnione. Żądanie pozbawienia tytułu wykonawczego wykonalności dotyczyć może jedynie tytułów wykonawczych. Tytułami wykonawczymi są zaś m.in. wyroki sądowe opatrzone klauzulą wykonalności (art. 776 k.p.c.). Tymczasem jak wynika z akt sygn. XIII Cupr 811/08 Sądu Rejonowego w Gliwicach wyrokowi wydanemu w tej sprawie nie została nigdy nadana klauzula wykonalności. Zatem wyrok ten bez nadania mu klauzuli wykonalności nie stanowi tytułu egzekucyjnego. Bez nadania mu klauzuli wykonalności wyrok ten nie nadaje się również do egzekucji, a w konsekwencji do wykonania. Tym samym, skoro wyrok ten dotąd nie stał się wykonalnym, nie można go pozbawić wykonalności. Wobec tego Sąd Rejonowy prawidłowo oddalił powództwo w tym zakresie, jako bezzasadne w świetle art. 840 k.p.c.

Słusznie również Sąd Rejonowy stwierdził, iż niezasadnym jest żądanie powoda pozbawienia wykonalności tytułu wykonawczego w postaci nakazu zapłaty w postępowaniu upominawczym z dnia 05 lutego 2007r. sygn. akt XIII NC 5/07 Sądu Rejonowego w Gliwicach.

Nakazowi temu, co prawda w dniu 24 kwietnia 2007r. została nadana klauzula wykonalności przeciwko powodowi, jednakże nakaz zapłaty utracił moc w stosunku do G. D. na skutek wniesienia przez niego sprzeciwu i przywrócenia terminu do jego wniesienia. Utrata mocy przez nakaz zapłaty i przedwczesne nadanie klauzuli wykonalności przeciwko powodowi nie uzasadnia jednak żądania pozbawienia tytułu wykonawczego wykonalności.

Zarzuty dotyczące nadania klauzuli wykonalności, jako podstawa powództwa opozycyjnego, nie mogą pokrywać się z zarzutami możliwymi do podniesienia w zażaleniu na postanowienie o nadaniu klauzuli wykonalności, wnoszonym na podstawie art. 795 k.p.c. Kodeks postępowania cywilnego nie przewiduje konkurencyjności powództwa przeciwegzekucyjnego i zażalenia na postanowienie o nadaniu klauzuli wykonalności, czy możliwości weryfikacji

w różnych trybach prawidłowości wydania tytułu wykonawczego. Obie te instytucje prawne mają zastosowanie w odmiennych sytuacjach.

Powództwo z pkt 1 § 1 art. 840 k.p.c. umożliwia dłużnikowi merytoryczną obronę przed egzekucją. Uchybienie formalne popełnione przez sąd w toku postępowania, co do nadania klauzuli wykonalności (art. 777 pkt 1 k.p.c.) może zatem dłużnik zwalczać w drodze - dostosowanego do tego - zażalenia (art. 795 k.p.c.) (uchwała Sądu Najwyższego z dnia 17 kwietnia 1985r. sygn. III CZP 14/85, OSNC 1985/12/192). Zarzuty formalne ustawodawca wyłączył z zakresu rozpoznania sądu w postępowaniu spowodowanym wytoczeniem powództwa z pkt 1 § 1 art. 840 k.p.c., i dlatego w tym postępowaniu podlegają badaniu jedynie zdarzenia wywołujące skutki materialnoprawne. W przypadku nie wniesienia w terminie zażalenia na postanowienie o nadaniu klauzuli wykonalnością powoda – podobnie jak w innych przypadkach – obciążać mogą ujemne skutki ewentualnego niewykorzystania instytucji zaskarżenia.

Wobec utraty mocy przez nakaz zapłaty w ewentualnym postępowaniu egzekucyjnym zastosowanie może mieć art. 825 k.p.c. Zgodnie z tym przepisem organ egzekucyjny ma obowiązek na wniosek strony umorzyć postępowanie egzekucyjne prowadzone na podstawie tytułu egzekucyjnego, jeżeli orzeczenie na którym oparto klauzulę wykonalności utraciło moc (art. 825 k.p.c. w zw. z art. 2 ustawy z dnia 10 maja 2013r. o zmianie ustawy Kodeks postępowania cywilnego – Dz. z 2013r., Nr 654). Przepis art. 825 k.p.c. nie stanowi jednak podstawy do pozbawienia tytułu wykonawczego wykonalności, czyli nie zwalcza samego tytułu wykonawczego. Norma ta umożliwia jedynie skuteczne zablokowanie egzekucji na podstawie tytułu wykonawczego obciążonego wadą prawną, jaką jest utrata mocy przez orzeczenie, na którym oparto klauzulę wykonalności.

Z tych wszystkich względów, Sąd Okręgowy stwierdzając, że zaskarżony wyrok odpowiada prawu, na podstawie art. 385 k.p.c., oddalił apelację jako bezzasadną w świetle art. 840 k.p.c. orzekając o kosztach postępowania na zasadzie art. 98 k.p.c. w zw. z art. 391 § 1 zd. 1 k.p.c.

SSR (del.) Barbara Konińska SSO Elżbieta Matyasik SSO Krystyna Hadryś